

LIETUVOS DARNAUS VYSTYMOŠI 2010–2014 METŲ DINAMIKA IR GALIMŲ POKYČIŲ PROGNOZĖ 2020 METAMS

Indrė LAPINSKAITĖ¹, Greta VINKELYTĖ²

*Vilniaus Gedimino technikos universitetas, Verslo vadybos fakultetas, Finansų inžinerijos katedra,
Saulėtekio al. 11, LT-10223 Vilnius, Lietuva
El. paštas: ¹indre.lapinskaite@vgtu.lt; ²greta.vinkelyte@stud.vgtu.lt*

Santrauka. Norint nustatyti šalies darnaus vystymosi įgyvendinimo lygį, neužtenka žinoti pavienių rodiklių reikšmių, kurias nustato ir kontroliuoja įvairios organizacijos, reikia suvokti visumą, kurią gali atskleisti tinkamai pasirinkti darnaus vystymosi vertinimo metodai. Darbe taikomas integruotas darnaus vystymosi indekso (DVI) skaičiavimo metodas. Straipsnio tikslas – išnagrinėti Lietuvos darnaus vystymosi dinamiką 2010–2014 metais pagal darnaus vystymosi indeksą ir prognozuoti galimus pokyčius 2020 metams. Pirmoje straipsnio dalyje remiantis mokslinės literatūros šaltiniais apžvelgiama darnaus vystymosi samprata. Antroje dalyje nagrinėjami DVI ir darnaus vystymosi rodikliai kurie bus naudojami praktinėje dalyje. Trečioje dalyje atlikta Lietuvos darnaus vystymosi analizė ir galimų pokyčių prognozė 2020 metams.

Reikšminiai žodžiai: darnus vystymasis, integruotas darnaus vystymosi indeksas, pokyčių prognozė, šalies rodikliai.

Įvadas

Kaip ir visame pasaulyje, taip ir Lietuvoje darnaus vystymosi tema tampa vis aktualesnė, o darnaus vystymosi samprata nagrinėjama įvairiose srityse, pradedant verslo vienetais, įvairiomis pramonės šakomis, paslaugų sektoriais, regionais ir žinoma šalies lygmenyje. Darnus vystymasis, dar vadinamas tvaria plėtra yra visuomenės vystymosi ideologija, žmonijos išlikimo ir gerovės sukūrimo ateities kartoms sąlyga, kurioje ekologinių siekių pagrindu lygiagrečiai vystomos trys sritys: ekonominė, aplinkos ir socialinė (Darnus vystymasis 2012).

Ilgą laiką žmonija laikėsi nuostatos, kad auganti ekonomika ir didėjanti prekyba yra visuomenės gerovės pagrindas. Bet palaipsniui buvo įsisamoninta ir pripažinta, kad ekonomikos spartus vystymasis yra nesuderinamas su sveika ir švaria aplinka. XX amžiaus pabaigoje buvo iškeltas klausimas, kaip tinkamai naudoti ir suderinti visus aspektus, patenkinti visų poreikius neniokojant sukurtos gerovės ir išsaugant ją ateities kartoms. Tuo metu atsiradusi darnaus vystymosi ideologija, apjungianti proporcingai vienodai ekonominius, socialinius ir aplinkosauginius aspektus visame visuomenės raidos spektre, nuo žmogaus individualių veiklų, verslo vienetų, pramonės sektorių, šalies nacionalinio lygmens ir net iki globalių reiškinų, iki šiol ieško kelių ir būdų ne tik kaip darniai vystytis, bet ir kaip įvertinti darnų vystymąsi įvairiose srityse. Lyginant su verslo sektoriumi, nacionaliniu lygmeniu metodų padedančių įvertinti darnų vystymąsi yra nedaug. Vienas dažniau naudojamų yra integruotas darnaus vystymosi indeksas padedantis įvertinti darnaus vystymosi pokyčius laiko periode. Šiame straipsnyje analizuojamas darnus vystymasis Lietuvos nacionaliniu lygmeniu. Nacionalinėje darnaus vystymosi strategijoje numatyti Lietuvos darnaus vystymosi rodiklių siekiniai iki 2020 metų, siekiant suvokti ir įvertinti esamą situaciją, šiame straipsnyje, pasitelkiamas šalies darnaus vystymosi indekso skaičiavimo metodas ir nagrinėjama šalies 2010–2014 metų darnus vystymosi dinamika. Taip pat atliekama Lietuvos 2020 metų galimos situacijos ir siektinų darnaus vystymosi rodiklių ir galimų pokyčių analizė.

Straipsnio tikslas – išnagrinėti Lietuvos darnaus vystymosi dinamiką 2010–2014 metais pagal darnaus vystymosi indeksą ir prognozuoti galimus pokyčius 2020 metams.

Tyrimo objektas – Lietuvos ekonominiai, aplinkosauginiai ir socialiniai rodikliai.

Darbo tikslui pasiekti išsikelti *uždaviniai*:

- Remiantis mokslinės literatūros šaltiniais išnagrinėti darnaus vystymosi sampratą;
- Išanalizuoti kokius rodikliais yra vertinamas šalies darnus vystymasis;
- Pasitelkus integruoto darnaus vystymosi indekso skaičiavimo metodą iširti Lietuvos darnaus vystymosi situaciją 2010–2014 metų laikotarpiu;
- Atlikti Lietuvos darnaus vystymosi galimų pokyčių prognozė 2020 metams.

Darnaus vystymosi koncepcija

Darnus vystymasis populiarėjanti sąvoka visame pasaulyje. Lietuvoje ji minima jau apie 10 metų, o oficialiai įteisinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės patvirtintoje nacionalinėje darnaus vystymosi strategijoje. Darnus vystymasis įteisintas kaip pagrindinė ilgalaikė visuomenės vystymosi ideologija (Nacionalinė darnaus vystymosi strategija 2003).

Brundtlando komisijos pristatyta darnaus vystymosi sąvoka, apibrėžta kaip – vystymasis, kuris tenkina dabartinius visuomenės poreikius, nemažinant ateinančių kartų galimybių tenkinti savo poreikius, nors jau tapusi klasikine vis dar įvairiai interpretuojama įvairiose srityse (Brundtland 1987).

Darnus vystymasis gali būti apibrėžiamas ir kaip visuomenės vystymasis (Darnaus vystymosi rodikliai 2015), sudarantis galimybę pasiekti visuotinę gerovę dabartinei ir ateinančioms kartoms derinant aplinkosauginius, ekonominius ir socialinius visuomenės tikslus ir neviršijant poveikio aplinkai ribos (Darnus vystymasis 2009).

Darnus vystymasis turi du tikslus (Bivainis, Tamošiūnas 2007):

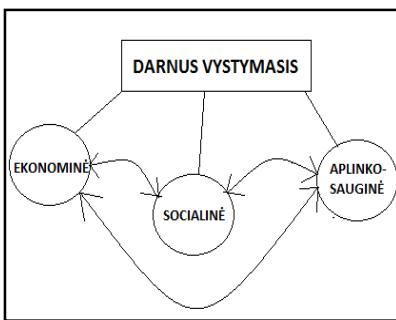
- „Užtikrinti tinkamą, saugų, gerą gyvenimą visiems žmonėms“;
- „Gyventi ir dirbti atsižvelgiant į biofizines aplinkos ribas“.

Apžvelgus autorių ir institucijų darnaus vystymosi sąvokos apibrėžimus, daroma galutinė išvada, kad darnus vystymasis – tai procesas, kurio siekis užtikrinti tiek pasaulio, tiek asmens gerovę, siekiant pačių geriausių rezultatų. Analizuojant šalies darnų vystymasi yra galima apžvelgti tiek asmens, tiek visuomenės, tiek šalies gerovę.

Darnaus vystymosi terpės

Lietuvos autoriai, kurie palietė darnaus vystymosi sampratą – Domarkas *et al.* (2012), Vasiljevienė ir Štreimikienė (2004), Čiegis (2002), Atkočiūnienė (2008), Štreimikienė ir Mikalauskienė (2009) savo straipsniuose išskiria tris pagrindines darnaus vystymosi terpes, tai būtų: ekonominė, socialinė ir aplinkos (1 pav.). Jie visi daro viena prielaidą, kad visos šios trys terpės yra skirtingos, bet turi labai didelę įtaką viena kitai.

Kalbant apie ryšį tarp terpių jis tarp ekonominio ir aplinkosauginio yra netgi labai svarbūs besivystančioms šalims, nes tai sąlygoja vystymąsi ir numato, kokius etapus ir kokius išbandymus reikia atremti (Sathaye, Najam 2007).

1 pav. Darnaus vystymosi ir jo pagrindinių terpių sąryšis (sudaryta autorių)
Fig. 1. Relationship between sustainable development and it's main media (made by authors)

Iš pateikto 1 pav. galima matyti visas tris terpes, kurios priklauso darniam vystymuisi. Galima matyti ir jų tarpusavio sąveiką. Ekonominė terpė sąveikauja tiek su socialine tiek ir su aplinkosaugine. Ekonominės veiklos poveikis aplinkai (atliekos, išteklių naudojimas, taršos didėjimas, gamtos niokojimas) ir ekonominės veiklos poveikis visuomenei (užimtumas, pajamų lygis, nelygybė, nedarbo lygis). Toliau matome socialinės terpės sąveiką su aplinkosaugine (institucinės ir teisinės struktūros, vartojimo įpročiai, aplinkosauginis švietimas ir informacija) ir socialinį poveikį ekonomikai (švietimas ir mokymas, darbo jėga, institucinės ir teisinės struktūros, gyventojų ir namų ūkių struktūra, vartojimo apimtys). Toliau matome aplinkosauginės terpės sąveikas. Aplinkosaugos paslaugas socialinei terpei (gyvenimo ir darbo sąlygos, priėjimas prie išteklių ir patogumų, poveikis sveikatai) ir aplinkos paslaugas ekonomikai (indėlis į ekonominį efektyvumą ir užimtumą, gamtiniai išteklių, atliekų kaupimo funkcijos, gamybos lygis (Čiegis *et al.* 2010; Lawn 2004). Siekiant teigiamo ir efektyvaus darnaus vystymosi, vienareikšmiškai visos trys terpės privalo būti derinamos tarpusavyje.

Ekonominė terpė

Ekonominėje terpėje darnus vystymasis – tai „vystymasis, užtikrinantis, kad ateities kartų asmeninės pajamos nebūtų mažesnės nei dabartinių kartų“ (Čiegis, Zeleniūtė 2008). Šioje terpėje yra apimami rodikliai, nuo kurių priklauso

pakankamas ir stabilus ekonomikos augimas. Tai būtų: BVP, darbo našumas, namų ūkio rodikliai, transporto rodikliai ir kt. (Darnaus vystymosi rodikliai 2010). Taip pat sprendžiami klausimai, kurie yra susiję su infliacija, teisingu išteklių paskirstymu ir teisingu gebėjimu investuoti. Svarbu suderinti gamtos išteklių paskirstymą erdveje tarp regionų ir laike tarp ateities ir dabarties. Įgyvendinus visų rodiklių siekius, suderinus visus tikslus, galima pasiekti teigiamo ekonominio darnaus vystymosi augimo.

Socialinė terpė

Socialinėje terpėje darnus vystymasis apibrėžiamas kaip „vystymasis, kuris išsaugo bendruomenę, t. y., išlaiko glaudžius socialinius ryšius ir santykius bendruomenėse“ (Čiegis, Zeleniūtė 2008). Socialinio vystymosi rodikliai yra tokie kaip: skurdas, užimtumas, nelygybė, švietimas ir kultūra. Pasiekus šių rodiklių tinkamas reikšmes atsiranda ryšys tarp plėtros ir vyraujančių socialinių normų. Visa tai gali efektingai palaikyti visuomeninį stabilumą (Darnaus vystymosi rodikliai 2010). Būtent sprendžiant įvairias darnaus vystymosi problemas yra pasitelkiamas visuomenės išsilavinimas. Socialinio darnaus vystymosi principas numato, kad plėtra turi būti suderinama su tradicinėmis vertybėmis, bendruomenės kultūra bei stiprinanti tapatybę (Griesienė 2013). Taigi, apibedrinus galima teigti, kad socialinėje terpėje svarbiausia yra užtikrinti saugią bendruomenę.

Aplinkosauginė terpė

Aplinkosauginėje terpėje darnus vystymasis – „plėtra, išsauganti biologinių rūšių įvairovę, esmines ekosistemas ir ekologinius procesus“ (Čiegis, Zeleniūtė 2008). Kievieneje šalyje yra ypač svarbu gerinti savo šalies aplinkos būklę, nes nuo aplinkos priklauso beagle svarbių dalykų. Norint gerinti aplinkosauginę terpę, reikia diegti naujas technologijas, kurios mažiau teršia aplinką (Aplinkos būklė 2012). Tam, kad atskleisti ryšį tarp pramonės veiklos, žmogaus poveikio ir aplinkos apsaugos reikia spręsti visas problemas nuosekliai (Murcott 2003). Reikia visais įmanomai būdais mažinti daromą žalą ir gerinti visos visuomenės gerovę.

Lietuvos nacionalinė darnaus vystymosi strategija

Lietuva, kaip ir daugelis šalių visame pasaulyje, taip pat siekia darnaus savo šalies vystymosi. Tokiu tikslu sudarė nacionalinę darnaus vystymosi strategiją. Lietuvoje nacionalinė darnaus vystymosi strategija buvo patvirtinta 2003 metų rugsėjo 11 dieną. Strategija buvo atnaujinta 2009. Taip pat buvo pateiktos ir strategijos ataskaitos. Jos buvo parengtos keturis kartus: 2003–2004 metais, 2005–2007 metais, 2008–2010 metais ir 2011–2012 metais (Nacionalinė darnaus vystymosi strategija 2003).

Atnaujintoje Strategijoje pagrindinis Lietuvos darnaus vystymosi siekis išlieka tas pats – pagal ekonominio ir socialinio vystymosi, išteklių naudojimo efektyvumo rodiklius iki 2020 metų pasiekti 2003 metų ES valstybių narių vidurkį, pagal aplinkos taršos rodiklius – neviršyti ES leistinių normatyvų, laikytis tarptautinių konvencijų, ribojančių aplinkos taršą ir poveikį pasaulio klimatui, reikalavimų (Nacionalinė darnaus vystymosi strategija 2003).

Lietuvos nacionalinėje darnaus vystymosi strategijoje yra numatomi tokie vystymosi prioritetai (Nacionalinė darnaus vystymosi strategija 2003):

- Nuosaikus ir darnus ūkio šakų ir regionų ekonomikos vystymasis;
- Socialinių ir ekonominių skirtumų tarp regionų ir regionų viduje mažinimas išsaugant jų savitumą;
- Pagrindinių ūkio šakų (transporto, pramonės, energetikos, žemės ūkio, būsto, turizmo) poveikio aplinkai mažinimas;
- Efektyvesnis gamtos išteklių naudojimas ir atliekų tvarkymas;
- Pavojaus žmonių sveikatai mažinimas;
- Pasaulio klimato kaitos ir jos padarinių švelninimas;
- Geresnė biologinės įvairovės apsauga;
- Geresnė kraštovaizdžio apsauga ir racionalus tvarkymas;
- Užimtumo didinimas, nedarbo, skurdo ir socialinės atskirties mažinimas;
- Švietimo ir mokslo vaidmens didinimas;
- Lietuvos kultūrinio savitumo išsaugojimas.

Nacionalinėje darnaus vystymosi strategijoje yra iškelti tikslai ir prioritetai, kuriuos siekiama įgyvendinti iki 2020 metų. Toliau, tyrimo analizėje remiantis atliktais skaičiavimais ir gautais rezultatais, galima daryti prielaidas ir tyrime nagrinėjamų rodiklių galimų pokyčių prognozes 2020 metams.

Lietuvos darnaus vystymosi dinamikos tyrimas

Lietuvos darnaus vystymosi dinamikai nustatyti buvo pasirinktas 2010–2014 metų laikotarpis. Tyrimas atliktas pasitelkiant šalies darnaus vystymosi indekso (DVI) skaičiavimo metodą (Čiegis, Šimanskienė 2010; Čiegis, Ramanauskienė 2011). Tyrimui buvo naudojami darnaus vystymosi rodikliai, paimti iš Lietuvos statistikos departamento (Darnaus vystymosi rodikliai 2016). „Jeigu aplinkosauginiai, socialiniai ir ekonominiai rodikliai yra integruoti į vieną rodiklį, jie sudaro indeksą“ (Čiegis 2002).

Darnaus vystymosi rodiklių parinkimas gali būti atliekamas įvairiais būdais: statistikos duomenimis, ekspertų išvadomis ir panašiai. Darbe pasirinkti rodikliai atrinkti pasitelkus nacionalinėje darnaus vystymosi strategijoje pateiktus duomenimis.

Skaičiavimams baziniai metai buvo pasirinkti 2010 m. Kadangi bazinių metų indeksas yra lygus 100, padalinus jį į tris dalis: ekonominę, socialinę ir aplinkosauginę, kiekvienam skiriama 33,33 dalies. Iš kiekvienos nagrinėjamos terpės bus pasirinkta nagrinėti po penkis rodiklius. Dalinant 33,33 į penkias dalis, kiekvienam rodikliui teks po 6,7 dalies. Visi indeksai yra skaičiuojami grandinių rodiklių principu. Šis principas remiasi tuo, kad indeksai yra lyginami su praėjusiais metais. Pasak Čiegio (2002) visos darnaus vystymosi sritys yra lygiavertės, todėl pats optimaliausias rezultatas būtų tada, kai visos sritys augtų vienodai (dydžiu ir tempu) ir nė vienos iš sričių augimas nebūtų padengtas kitos srities sąskaita. Kiekvienos nagrinėjamos terpės pasirinktų rodiklių darnaus vystymosi indeksų skaičiavimai yra pateikiami atskirai paveiksluose (2, 3 ir 4 pav.).

Ekonominės terpės darnaus vystymosi indekso (EVI) dinamika

Iš ekonominės terpės, pasitelkiant nacionalinę darnaus vystymosi strategiją, buvo atrinkti šie ekonominiai rodikliai: darbo našumo ((bendroji pridėtinė vertė, tenkanti vienai faktiškai dirbtai valandai, to meto kainomis, EUR), BVP (to meto kainomis, EUR), namų ūkio (namų ūkiuose sunaudojamas energijos kiekis, tūkst. (TNE), atsinaujinančių išteklių (procentai) ir galutinės energijos intensyvumo (tona naftos ekvivalentu (TNE) milijonui EUR sukurto BVP) rodiklius (Darnaus vystymosi rodikliai 2016). Būtent šitie rodikliai nacionalinėje darnaus vystymosi strategijoje buvo labiausiai išryškinti. Jie efektyviausiai gali atspindėti darnų vystymąsi. Pirmiausia apskaičiuojamas pokytis nuo ankstesnių metų (1 lentelė).

1 lentelė. Lietuvos ekonominės terpės rodikliai ir jų pokyčiai 2010–2014 m. (sudaryta autorių)

Table 1. Lithuanian indicators of economic environment and their changes in a period 2010–2014 (made by authors)

Nr.	Rodiklis	2010 m.	2011 m.	Pokytis 2011 m. (%)	2012 m.	Pokytis 2012 m. (%)	2013 m.	Pokytis 2013 m. (%)	2014 m.	Pokytis 2014 m. (%)
1	Darbo našumas	10,7	12,1	0,131	12,7	0,049	13,3	0,0472	13,6	0,02
2	BVP	28028	31263	0,115	33335	0,066	34962	0,0488	36444	0,04
3	Namų ūkių rodikliai	1594,2	1533,6	-0,038	1535,1	0,001	1467,8	-0,0438	1401,5	-0,05
4	Atsinaujinantys ištekliai	15,1	14,5	-0,039	15,8	0,089	17,4	0,1013	18,2	0,05
5	Galutinės energijos intensyvumas	167,7	158,6	-0,054	156,6	-0,012	147,9	-0,0556	146,5	-0,01

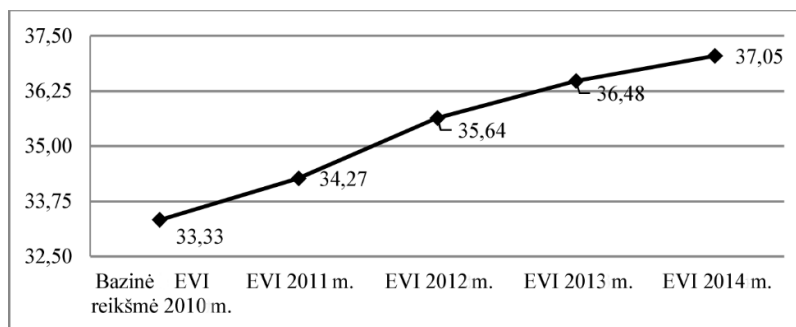
1 lentelėje yra matomas pokytis su ankstesniais metais, kuris parodo, kad darbo našumo ir BVP didžiausias pokytis buvo nuo 2010 iki 2011 metų. 2011–2012 m. darbo našumo rodiklis didėjo 1,9 %, tačiau šis rodiklis beveik dvigubai mažesnis lyginant su ES šalimis senbuvėmis, o jo augimo tempai pernelyg lėti. Tą lėmė įvykusi ekonominė krizė, kurios metu darbo našumo augimo tempai ženkliai sulėtėjo (Nacionalinės darnaus vystymosi strategijos įgyvendinimo 2011–2012 m. ataskaita 2014). Didelis svorinis koeficientas buvo ir dėl ekonomikos ūkio energetinio intensyvumo rodiklio, nors jis kasmet buvo gana vienodas. Kiti trys rodikliais nepasižymėjo augimu, todėl ir pokyčiai buvo minusiniai. Iš šios ekonominių rodiklių ir jų pokyčių lentelės daroma išvada, kad iš pasirinktų rodiklių didėjo tik darbo našumas ir BVP. Jeigu būtų pasirinkti kiti rodikliai, rezultatai galėjo skirtis.

Gauti ekonominio darnaus vystymosi duomenys yra gauti pritaikius DVI apskaičiavimo formulę, kuri atspindi 2 lentelėje, kurioje skaičiuojamas ekonominis darnaus vystymosi indeksas (EVI) nuo bazinių metų, o baziniai metai yra 2010.

2 lentelė. Ekonominio darnaus vystymosi indekso (EVI) skaičiavimai 2010–2014 m. (sudaryta autorių)
Table 2. Estimations of economic sustainability index (ESI) for a period of 2010–2014 (made by authors)

Eil. Nr.	Rodiklis	Bazinė EVI reikšmė 2010 m.	EVI reikšmė 2011 m.	EVI reikšmė 2012 m.	EVI reikšmė 2013 m.	EVI reikšmė 2014 m.
1	Darbo našumas (bendroji pridėtinė vertė, tenkanti vienai faktiškai dirbtai valandai, to meto kainomis, EUR)	6,7	7,6	8,0	8,3	8,5
2	BVP (to meto kainomis, EUR)	6,7	7,5	8,0	8,4	8,7
3	Namų ūkių rodikliai (Namų ūkiuose sunaudojamas energijos kiekis, tūkst. TNE))	6,7	6,4	6,5	6,2	5,9
4	Atsinaujinantys ištekliai (procentai)	6,7	6,4	7,0	7,7	8,1
5	Galutinės energijos intensyvumas (tona naftos ekvivalentu (TNE) milijonui EUR sukurto BVP)	6,7	6,3	6,3	5,9	5,9
	Galutinis EVI	33,33	34,27	35,64	36,48	37,05

Iš lentelės (2 lentelė) galima matyti, kad 2010–2014 metais ekonomikos darnus vystymasis pagal visų rodiklių EVI buvo gana tvarus. Yra matoma, kad darbo našumo ir BVP rodikliai turi „pozityvią“ dinamiką. Kiekvienais metais rodiklis didėjo. Atsinaujinančių išteklių rodiklis lyginant su baziniais metais sumažėjo tik 2011 metais, likusiais metais nuosekliai didėjo. O namų ūkio rodikliai ir galutinis energijos intensyvumas lyginant su 2010 metais mažėjo kiekvienais metais. Didelis svorinis koeficientas buvo ir dėl ekonomikos ūkio energetinio intensyvumo rodiklio, nors jis kasmet buvo gana vienodas. Gavus kiekvienų metų EVI, galima matyti bendrą dinamiką nuo bazinių 2010 iki 2014 metų (2 pav.).

2 pav. Ekonominio darnaus vystymosi indekso (EVI) dinamika 2010–2014 m. (sudaryta autorių)
Fig. 2. The dynamics of economic sustainability index (ESI) for a period of 2010–2014 (made by authors)

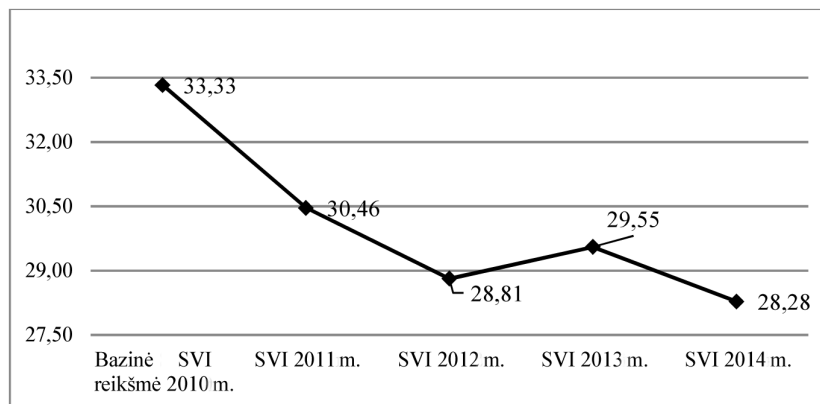
Iš grafiko matoma, kad ekonominės terpės darnaus vystymosi indeksas kito netolygiai, didžiausias rezultatas yra 2014 metais. Kadangi EVI yra skaičiuojamas lyginant su baziniais metais, galima sakyti, kad nei vieni metai nebuvo prastesni už 2010 metus, Kiekvienais metais indeksas didėjo. Bazinė reikšmė 2010 metais yra 33,33. Lyginant bazinius metus su 2014 metais, tai rodiklis šoktelėjo net 3,72 karto. Taigi, ekonominis darnus vystymasis siekia gerų rezultatų ir vystymasi įgyvendina.

Socialinės terpės darnaus vystymosi indekso (SVI) dinamika

Iš socialinių rodiklių, pagal nacionalinę darnaus vystymosi strategiją buvo parinkti šie rodikliai: skurdo rizikos lygis (procentai), nedarbo lygis (procentai), valdžios sektoriaus išlaidos švietimui (procentai), socialinės apsaugos išlaidos

(procentai) ir mirtingumo rodiklis (100 tūkst. gyventojų tenka mirusiųjų) (Darnaus vystymosi rodikliai 2016). Šie rodikliai pasirinkti kaip galintys efektyviausiai nurodyti socialinio darnaus vystymosi indekso kitimą.

Visi skaičiavimai yra atliekami taip pat, todėl yra įdedami tik galutinių apskaičiavimų grafikai (3 ir 4 pav.).

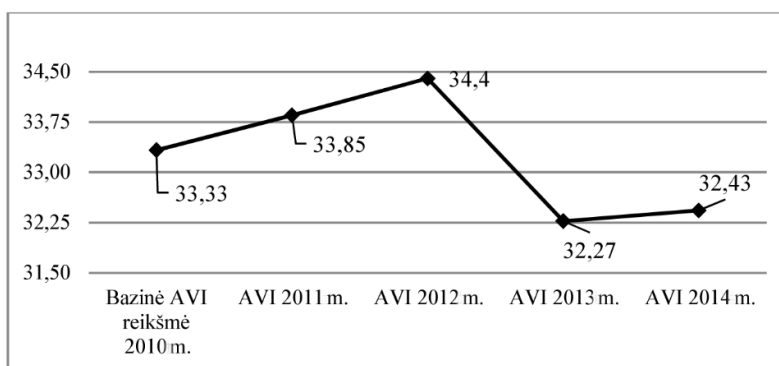

3 pav. Socialinio darnaus vystymosi indekso (SVI) dinamika (sudaryta autorių)
Fig. 3. The dynamics of social sustainability index (SSI) (made by authors)

Socialinės terpės darnų vystymasi, pagal pasirinktus rodiklius vargu ar būtų galima vadinti darniu. Šio rodiklio rezultatus gerina tik tai, kad nuo 2010 iki 2014 metų sumažėjo nedarbo lygis. 2012 metais nedarbas sumažėjo iki 13,4 %, t. y. 4,4 % mažiau lyginant su 2010 m. Nedarbo mažėjimą lėmė ekonomikos atsigavimas. Mažinant nedarbą šalies vyriausybė vykdė įvairias programas – skatino darbo rinką, darbo vietų kūrimą ir kt. (Nacionalinės darnaus vystymosi strategijos įgyvendinimo 2011–2012 m. ataskaita 2014). Visais metais rodiklio reikšmė nesiekia bazinės, tai reiškia, jog situacija blogėja. 2011 metų tokiam ryškiam atotrūkiui didžiausią įtaką darė mirusiųjų pagal kraujo ir kraujodaros organų ligas bei tam tikrų sutrikimų, susijusių su imuniniais mechanizmais, skaičiaus sumažėjimas.

Aplinkos terpės darnaus vystymosi indekso (AVI) dinamika

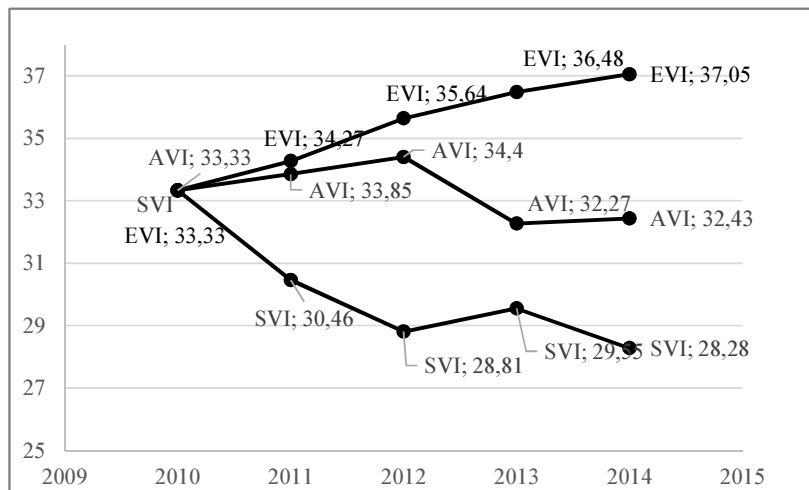
Iš nacionalinės darnaus vystymosi strategijos buvo atrinkti rodikliai, geriausiai galintys atspindėti aplinkos terpės darnų vystymąsi. Tai būtų šiltnamio efektą sukeliančios dujos išmestos į atmosferą (tūkst. tonų CO₂ ekvivalentu), teršalų kiekis išmestas į atmosferą (tūkst. tonų), komunalinės atliekos (bendras kiekis, tūkst. t), užteršto vandens nuotekų kiekis (bendras nuotekų kiekis, mln.m³) ir gamybos atliekos (bendras kiekis, tūkst. t) (Darnaus vystymosi rodikliai 2016). Toliau pateikiama socialinės terpės darnaus vystymosi indekso dinamika nuo 2010 iki 2014 metų (4 pav.).

4 pav. Aplinkos darnaus vystymosi indekso (AVI) dinamika (sudaryta autorių)
Fig. 4. The dynamics of environmental sustainability index (ESI) (made by authors)

Pasirinkti aplinkos terpės rodikliai vystėsi ne taip gerai kaip ekonominiai rodikliai. Iš AVI dinamikos galima gerai matyti, kad 2011 ir 2013 metais reikšmė viršijo bazinę 2010 metų reikšmę. Tačiau nuo 2012 iki 2013 buvo ženklus sumažėjimas – 2,13 karto. Galima sakyti, kad tai lėmė ekonomikos nuosmukio laikotarpis. Nuo 2013 iki 2014 metų AVI reikšmė neženkliai padidėjo, Taigi, galima tikėtis, kad ir tolesniais metais reikšmė tik didės.

Lyginant visų trijų terpių indeksus tarpusavyje (5 pav.) taip pat sudaryta dinamika nuo 2010 iki 2011 metų. Sudėjus visus tris rodiklius EVI, SVI ir AVI į vieną grafiką.

5 pav. Indeksų EVI, SVI, AVI dinamikų palyginimas (sudaryta autorių)
Fig. 5. The comparison of EVI, SVI and AVI indices dynamics (made by authors)

Visų trijų terpių indeksų skaičiavimai rodo, kad EVI kiekvienai metais buvo didesnis negu baziniais 2010 metais. Iki 2014 metų jis padidėjo 3,72 kartais. AVI 2011 ir 2012 metais buvo virš bazinės reikšmės, tačiau 2013 metais ženkliai krito, net 2,13 karto. O SVI rodiklio reikšmės prasčiausios, kurios nebuvo peržengusios 2010 metų reikšmės ir visada siekė mažesnę negu 33,33 reikšmę. Galima teigti, kad nagrinėjamoju laikotarpiu DVI indeksą mažino aplinkos būklės ir socialiniai indeksai.

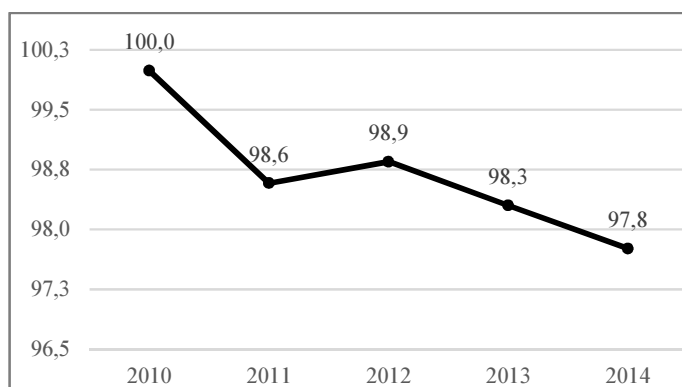
Integruoto šalies darnaus vystymosi indekso (DVI) dinamika

Sujungus visų trijų indeksų EVI, SVI ir AVI, pokyčius yra gaunamas bendras šalies DVI indeksas. Kaip minėta anksčiau, ataskaitiniai metai yra 2010 metai, atlikus skaičiavimus matosi, kad būtent nuo 2010 metų darnaus vystymosi indeksas sumažėjo (3 lent., 6 pav.).

3 lentelė. Lietuvos darnaus vystymosi indeksai 2010–2014 metais (sudaryta autorių)
Table 3. Lithuanian sustainability indices for a period of 2010–2014 (made by authors)

	2010	2011	2012	2013	2014
EVI	33,33	34,27	35,64	36,48	37,05
SVI	33,33	30,46	28,81	29,55	28,28
AVI	33,33	33,85	34,4	32,27	32,43
DVI	100,0	98,58	98,85	98,3	97,76

Reikia pažymėti, kad būtent 2012, 2013 ir 2014 metais pastebimas didesnis regresas (3 lentelė), kada SVI nepasiekia net reikšmės 30 lygio, o tai ženkliai sumažino pačio DVI reikšmę. Sumažėjusią DVI reikšmę galima pamatyti 2010–2014 metų dinamikoje (6 pav.).

6 pav. Šalies DVI dinamika (sudaryta autorių)

Fig. 6. The dynamics of the country's sustainable development index (made by authors)

Analizuojant Lietuvos darnaus vystymosi indekso procentines išraiškas, galima daryti tokius pastebėjimus. DVI beveik kiekvienais metais mažėjo. Nuo bazinių 2010 metų iki 2011 metų DVI sumažėjo 1,42 karto. Nuo 2012 iki 2013 sumažėjo 0,55 karto ir nuo 2013 iki 2014 0,54 karto. Tik nuo 2011 iki 2012 metų DVI padidėjo 0,27. Visą išanalizavus galima daryti tris prielaidas. Pirmą, kad EVI nė vienais metais nebuvo mažesnis negu bazinis skaičius 33,33, tai galima laikyti, kad ekonomikos darnus vystymasis Lietuvoje yra intensyvesnis negu socialinis ar aplinkosauginis. Antra, kad AVI dar proporcingai mažėjo nuo bazinio skaičiaus, tačiau SVI parodė prasčiausius rezultatus. Ir trečia, kad pagal visą DVI analizavimą būtų galima teigti, kad Lietuvos darnus vystymasis nėra palankus, būtent nuo 2010 iki 2014 metų. Būtina paminėti, kad pasirinktus kitus visų trijų terpių rodiklius, rezultatas gali skirtis būtent nuo apskaičiuotojo.

Galimų pokyčių prognozė 2020 metams

Nacionalinė darnaus vystymosi strategija yra įteisinta 2003 metais (Nacionalinė darnaus vystymosi strategija 2003). Tada buvo iškelti tikslai, kuriuos siekiama įgyvendinti iki 2020 metų. Siekiant numatyti ar siekiami tikslai bus įgyvendinti, šiame darbe buvo atlikti skaičiavimai, pagal kuriuos bus galima spręsti tolimesnius rezultatus.

Iš kiekvienos terpės buvo pasirinkti du labiausiai darnų vystymąsi išryškinantys rodikliai ir remiantis jų pokyčiais sudaroma preliminarinė galimų pokyčių prognozės apžvalga.

Vienas iš nacionalinės darnaus vystymosi strategijos tikslų yra kasmetinis BVP pokytis 5–6 procento: „iš Lietuvos ūkio (ekonomikos) plėtros iki 2015 metų ilgalaikėje strategijoje pateiktų ekonominės plėtros scenarijų darnaus vystymosi požiūriu priimtinausias pagrindinis scenarijus, numatantis 5–6 procentų kasmetinį BVP prieaugį. Toks Lietuvos ekonomikos augimas leistų per šios Strategijos įgyvendinimo laikotarpį (iki 2020 metų) pasiekti vidutinį esamą ES valstybių ekonominio išsivystymo lygį“ (Nacionalinė darnaus vystymosi strategija 2003). Taigi, toliau yra apskaičiuojamas nagrinėjamų metų 2010–2014 BVP pokytis ir taip gaunamas kasmetinis vidurkis (4 lentelė).

4 lentelė. BVP rodiklio kasmetiniai pokyčiai ir bendras vidurkis (sudaryta autorių)

Table 4. The changes of GDP annual rate and the overall average (made by authors)

	2011	2012	2013	2014	Vidurkis
BVP pokytis	11,54	6,63	4,89	4,23	6,82

Iš 4 lentelės yra matoma, kad kasmetinis pokyčio vidurkis nagrinėjamaisiais metais yra 6,82 procento, o yra tikėtina, kad jis bus 5–6 procentai. Vadinasi, galima daryti prielaidą, kad BVP atžvilgiu nacionalinės darnaus vystymosi strategijos tikslas bus įgyvendintas, bet negalima vienareikšmiškai prognozuoti, kad tai įvyks, nes kaip matoma 4 lentelėje pokytis kasmet vis mažėja.

Antrasis pasirinktas ekonominės terpės rodiklis yra darbo našumas, nes tai reikšmingas rodiklis ekonominiam darniam vystymuisi. Pagal 2010–2014 metų pokytį išvedamas rodiklio vidurkis (5 lentelė) ir taip numatomi tolimesni rezultatai.

5 lentelė. Darbo našumo rodiklio kasmetiniai pokyčiai ir bendras vidurkis (sudaryta autorių)

Table 5. The changes of labor productivity annual rate and the overall average (made by authors)

	2011	2012	2013	2014	Vidurkis
Darbo našumo pokytis	13,08	4,69	4,72	2,26	6,26

Kaip matoma 5 lentelėje vidutinė pokyčio reikšmė yra 6,26 procento, tačiau nuo 2010 iki 2014 metų pats pokytis kiekvienais metais mažėjo. Tol kol rodiklio reikšmė didėja, nepaisant mažėjančio pokyčio lyginant su ankstesniais metais galima daryti prielaidą, kad pačio darbo našumo reikšmė iki prognozuojamų metų didės, bet nežymiai.

Iš socialinės terpės pasirinkti du rodikliai – nedarbo lygis ir valdžios sektoriaus išlaidos švietimui. Iš nedarbo lygio pokyčio yra išvedamas vidurkis (6 lentelė) ir taip prognozuojamas tolimesnis rezultatas.

6 lentelė. Nedarbo lygio rodiklio kasmetiniai pokyčiai ir bendras vidurkis (sudaryta autorių)

Table 6. The changes of unemployment annual rate and the overall average (made by authors)

	2011	2012	2013	2014	Vidurkis
Nedarbo lygio pokytis	-13,48	-12,99	-11,94	-9,32	-11,93

Iš gauto vidurkio matoma, kad nedarbo lygio pokytis mažėja 11,93 procento, o tai yra palanki reikšmė. Tačiau vien iš to nėra tikslu prognozuoti mažėjančio nedarbo lygio iki 2020 metų, nes pats pokytis su ankstesniais metais taip pat mažėja. Tačiau nedarbo lygio reikšmė yra mažėjanti ir reikia tikėtis, kad iki 2020 metų reikšmė taip pat mažės.

Antrasis pasirinktas rodiklis yra valdžios sektoriaus išlaidos švietimui, nes švietimas labai svarbus rodiklis darnaus vystymosi kontekste. Iš 2010–2014 metų pokyčio lyginant su ankstesniais metais išvedamas vidurkis (7 lentelė), kurio pagalba galima prognozuoti tolimesnius rezultatus.

7 lentelė. Valdžios sektoriaus išlaidų švietimui rodiklio kasmetiniai pokyčiai ir bendras vidurkis (sudaryta autorių)

Table 7. The changes of annual rate of government expenditure on education and the overall average (made by authors)

	2011	2012	2013	2014	Vidurkis
Valdžios sektoriaus išlaidų švietimui pokytis	-4,69	-4,92	-3,45	-3,57	-3,41

Valdžios sektoriaus išlaidos švietimui kiekvienais metais nuo 2010 iki 2014 metų yra mažėjančios. Kasmetinis pokytis yra labai svyruojantis, o vidurkis kasmetinio pokyčio yra 3,41 procento. Taigi, galima daryti prielaidą, kad išlaidos švietimui iki 2020 metų ir toliau mažės.

Iš aplinkosauginės terpės buvo pasirinkti du rodikliai, kurie galėtų efektyviausiai apibūdinti aplinkos būklės darnų vystymąsi. Taip pat nacionalinėje darnaus vystymosi strategijoje vienas iš iškeltų tikslų buvo: „įvairių ūkio šakų ekologinį efektyvumą numatoma vidutiniškai padidinti apie 2 kartus“ (Nacionalinė darnaus vystymosi strategija 2003). Pirmasis pasirinktas rodiklis būtų šiltnamio efektą sukeliančios dujos, išmestos į atmosferą. Toliau yra apskaičiuojamas šio rodiklio pokyčio vidurkis. Juo remiantis galima prognozuoti tolimesnius rezultatus.

Iš gautų rezultatų matoma, kad šio rodiklio tolimesnę reikšmę prognozuoti yra labai sunku, nes reikšmės kiekvienais metais yra svyruojančios.

8 lentelė. Šiltnamio efektą sukeliančių dujų, išmestų į atmosferą rodiklio kasmetiniai pokyčiai ir bendras vidurkis (sudaryta autorių)

Table 8. The changes of annual rate of greenhouse gases emitted into the atmosphere and the overall average (made by authors)

	2011	2012	2013	2014	Vidurkis
Šiltnamio efektą sukeliančių dujų, išmestų į atmosferą pokytis	2,35	-0,62	-6,4	-0,68	-1,34

Antrasis aplinkos būklės rodiklis yra užteršto vandens nuotekų kiekis, kadangi toks rodiklis labai svarbus aplinkos darniam vystymuisi. Apskaičiavus šio rodiklio pokyčių vidurkį (9 lentelė), galima prognozuoti galimus pokyčius 2020 metams.

9 lentelė. Užteršto vandens nuotekų kiekio prieaugio rodiklio kasmetiniai pokyčiai ir bendras vidurkis (sudaryta autorių)
Table 9. The changes of annual rate of contaminated waste water quantity and the overall average (made by authors)

	2011	2012	2013	2014	Vidurkis
Užteršto vandens nuotekų kiekio pokytis	-0,16	-0,99	-2,5	-1,77	-1,36

Išanalizavus galima matyti, kad užteršto vandens nuotekų kiekis kasmet mažėja, vidutiniškai 1,36 procento. O tai reiškia naudą darniam aplinkos vystymuisi. Tačiau numatyto tikslo, nacionalinėje darnaus vystymosi strategijoje nei vienam, nei kitam rodikliui pasiekti nepavyko ir mažai tikėtinas, kad pavyks iki 2020 metų.

Kadangi vienas iš pagrindinių nacionalinės darnaus vystymosi strategijos tikslų yra „pagal ekonominio ir socialinio vystymosi, išteklių naudojimo efektyvumo rodiklius iki 2020 metų pasiekti 2003 metų ES valstybių narių vidurkį, pagal aplinkos taršos rodiklius – neviršyti ES leistinių normatyvų, laikytis tarptautinių konvencijų, ribojančių aplinkos taršą ir poveikį pasaulio klimatui, reikalavimų“ (Nacionalinė darnaus vystymosi strategija 2003). Galima daryti prielaidą, kad iš ekonominės terpės tie tikslai bus pasiekti, iš aplinkosauginis dalis rodiklių pasieks, tačiau socialinėje terpeje tikėtinas rezultatas turi mažiausiai tikimybės.

Išvados

Vertinant kompleksiskai, ekonomikos darnus vystymasis yra bendros tvarios plėtros sudėtinė dalis ir priemonė plėtros tvarumui pasiekti. Būtent darnus vystymasis apibrėžia ekonomikos, socialinės gerovės ir aplinkos apsaugos sąveiką. Visos trys dimensijos yra vienodai svarbios siekiant darnaus vystymosi, kadangi pagrindinis darnaus vystymosi tikslas yra sukurti darnią ateitį būsimoms kartoms bei sugebėti išlaikyti balansą tarp ekonomikos, socialinės gerovės ir aplinkos apsaugos. Darni ateitis bus pasiekta tik tuo atveju, jei žmonija sąžiningai eis darnaus vystymosi link.

Atliktas tyrimas parodė, kad Lietuvos darnaus vystymosi indeksas lyginant su ataskaitiniais 2010 metais yra mažėjantis. Tai daro prielaidą, kad Lietuvos vystymasis nėra pakankamai darnus, bet nėra ir kritiškas.

Pagal indeksų pasisiskirstymą yra aišku, kad lyginant su ataskaitiniais metais, visais nagrinėjamais metais jį viršijo tik ekonominis indeksas. Aplinkos būklės indeksas svyravo, bet nei vienais metais neperkopė bazinio procentinio dydžio (33,33). Socialinis indeksas parodė prasčiausias reikšmes. Nuo 2012 iki 2014 jis nesiekė net 30 procentų. Tai ir lėmė viso darnaus vystymosi indekso mažėjimą. Svarbu pastebėti, kad pagal integruoto darnaus vystymosi indekso skaičiavimo metodiką, indeksas buvo skaičiuojamas lyginant su baziniais metais. Tokiu atveju, 2010 metais nors ir indeksas buvo didžiausias. Tai nereiškia, jog situacija taip pat buvo geriausia. Šiuo atveju tai rodo didžiausią pokytį lyginant su baziniais metais.

Galimų pokyčių prognozavimo rezultatai parodė, kad pagal nacionalinę darnaus vystymosi strategiją tikslus preliminarai pasiekė ekonominiai rodikliai: BVP ir darbo našumas, socialinis rodiklis – nedabo lygis ir aplinkos būklės rodiklis – užteršto vandens nuotekų kiekis. Kiti rodikliai, pasirinkti prognozuoti, yra: šiltnamio efektą sukeliančios dujos, išmestos į atmosferą ir valdžios sektoriaus išlaidos švietimui yra neprognozuojami. Jie labai svyruojantys, todėl yra gana sunku prognozuoti galimus pokyčius 2020 metams. Svarbu paminėti, kad pasirinkus kitus terpių rodiklius rezultatai gali skirtis ir kisti visiškai kita linkme.

Taigi, darant išvadą, galima teigti, kad Lietuvos darnus vystymasis nėra kritiškas ir pagerinus tam tikrus rodiklius būtų galima pasiekti geresnių rezultatų.

Literatūra

- Aplinkos būklė*. 2012. Aplinkos apsaugos agentūra [interaktyvus], [žiūrėta 2017 m. sausio 2 d.]. Prieiga per internetą: http://gamta.lt/files/TIK%20FAKTAI%202012_galutinis.pdf
- Atkočiūnienė, Z. O. 2008. Žinių vadybos poveikis darniam vystymuisi, *Informacijos mokslai* 46: 58–73.
- Bivainis, E.; Tamošiūnas, T. 2007. Darnus regionų vystymasis: teorinis diskursas, *Ekonomika ir vadyba: aktualijos ir perspektyvos* 1(8): 30–36.
- Brundtland, G. H. 1987. *Report of the World Commission on environment and development: our common future* [interaktyvus], [žiūrėta 2016 m. gruodžio 21 d.]. Prieiga per internetą: <http://www.un-documents.net/our-common-future.pdf>
- Čiegis, R.; Ramanauskienė, J. 2011. Skaičiavimas integruotu darnaus vystymosi indeksu, *Management Theory and Studies for Rural Business and Infrastructure Development* 2(26): 1–12.
- Čiegis, R. 2002. *Tolydi plėtra ir aplinka: ekonominis požiūris*. Vilnius: Aldorija. 692 p.
- Čiegis, R.; Tamošiūnas, T.; Ramanauskienė, J.; Navickas, K. 2010. *Darnaus industrinių zonų vystymosi vertinimas: monografija*. Šiauliai: VšĮ Šiaulių universiteto leidykla. 344 p.

- Čiegis, R.; Šimanskiene, L. 2010. The concept of sustainable economic development and indicators assessment, *Management Theory and Studies for Rural Business and Infrastructure Development* 21(2): 34–42.
- Čiegis, R.; Zeleniūtė, R. 2008. Ekonomikos plėtra darnaus vystymosi aspektu, *Taikomoji ekonomika: sisteminiai tyrimai* 2(1): 37–54.
- Darnaus vystymosi rodikliai*. 2010. Lietuvos Statistikos departamentas [interaktyvus], [žiūrėta 2016 m. gruodžio 19 d.]. Prieiga per internetą: <http://osp.stat.gov.lt/services-portlet/pub-edition-file?id=14381>
- Darnaus vystymosi rodikliai*. 2015. Lietuvos statistikos departamentas. *Europos statistikos duomenų konsultantai* [interaktyvus], [žiūrėta 2016 m. gruodžio 19 d.]. Prieiga per internetą: <http://eurostatgidas.stat.gov.lt/pages/view/?id=1908&PHPSESSID=xbhhsyln>
- Darnaus vystymosi rodikliai*. 2016. Lietuvos Statistikos departamentas [interaktyvus], [žiūrėta 2016 m. gruodžio 19 d.]. Prieiga per internetą: http://www.stat.gov.lt/documents/10180/259432/Darnus_vystymasis.pdf/75bf6395-ed73-4f8d-81a1-b5d42ca930d5?version=1.5
- Darnus vystymasis*. 2009. Projektas “Darnus vystymasis” [interaktyvus], [žiūrėta 2016 m. gruodžio 19 d.]. Prieiga per internetą: <http://darnusvystymasis.gpf.lt/istorija>
- Darnus vystymasis*. 2012. Lietuvos Respublikos Aplinkos ministerija [interaktyvus], [žiūrėta 2016 m. gruodžio 10 d.]. Prieiga per internetą: http://www.am.lt/VI/rubric.php3?rubric_id=606
- Domarkas, V.; Juknevičienė, V.; Kareivaitė, R. 2012. Institucinės dimensijos vaidmuo darnaus vystymosi koncepcijoje, *Viešoji politika ir administravimas* 11(3): 461–472.
- Griesienė, I. 2013. Pagrindiniai darnaus vystymosi komponentai: Lietuvos atvejis. *Darnus Lietuvos vystymasis: mokslinių straipsnių rinkinys*, 31–36.
- Lawn, P. 2004. Reconciling the policy goals of full employment and ecological sustainability, *Environment, Workplace and Employment* 1(1): 62–81. <https://doi.org/10.1504/IJEW.2004.005604>
- Murcott, S. 2003. *Environmental values and environmental impact assessment. Civil and environmental engineering project evaluation. massachusetts. presentation: MIT CEE 1.011 – project evaluation, spring term 2003* [interaktyvus], [žiūrėta 2016 m. gruodžio 10 d.]. Prieiga per internetą: <http://web.mit.edu/1.011/www/1.011-murcott1A.pdf>
- Nacionalinė darnaus vystymosi strategija*. 2003. Lietuvos Respublikos seimas [interaktyvus], [žiūrėta 2016 m. gruodžio 19 d.]. Prieiga per internetą: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/TAIS.217644>
- Nacionalinės darnaus vystymosi strategijos įgyvendinimo 2011–2012 m. ataskaita*. 2014. Lietuvos Respublikos Aplinkos Ministerija [interaktyvus], [žiūrėta 2016 m. gruodžio 9 d.]. Prieiga per internetą: <http://www.am.lt/VI/files/0.908151001426574199.pdf>
- Sathaye, J.; Najam, A. 2007. *Sustainable development and mitigation*, 693–734.
- Štreimikienė, D.; Mikalauskiene, A. 2009. Integruotų rodiklių taikymas nacionalinės energetikos strategijos monitoringui, *Energetika* 55(3): 158–166.
- Vasiljeviene, N.; Štreimikienė, D. 2004. Etiniai darnaus vystymosi aspektai ir jų ryšys su socialinėmis ir aplinkosauginėmis darnaus vystymosi dimensijomis, *Regional Formation and development Studies* 1(11): 1–9.

LITHUANIAN SUSTAINABLE DEVELOPMENT FOR SUSTAINABLE DEVELOPMENT INDEX 2010-2014, DYNAMICS IN AND FORECAST 2020

Indrė LAPINSKAITĖ, Greta VINKELYTĖ

Abstract. In order to determine the level of country's sustainable development implementation it is not enough to know some sporadic indicators, which are determined and controlled by the various organizations, but it is necessary to understand the whole, which could be revealed by selecting the right evaluation methods of sustainable development. In this paper integrated sustainable development index calculation method is used. The main goal of this paper is using integrated sustainable development index, to analyze the dynamics of Lithuanian sustainable development for the period of 2010–2014, and forecast possible changes for the year 2020. First part of this paper based on scientific literature provides an overview of the concept of sustainable development. The second part analyses sustainable development index and sustainable development indicators, which will be used in practical part. The third part covers analysis of Lithuanian sustainable development and forecast possible changes for the year 2020.

Keywords: Sustainable development, integrated sustainable development index, indices forecasting, country's indicators.